

Flora Fantastica

Hoe inspireren oude prenten over de natuur de verbeelding van kinderen van nu?

In *Flora Fantastica* vertellen kinderen tussen de 5 en 9 jaar verhalen middels beelden en woorden, geïnspireerd op historische prenten uit boeken waarin natuur, met name planten, een prominente plek innemen. Een nieuw narratief is zo ontstaan dat zich op een creatieve manier verhoudt tot de historische afbeeldingen en de relatie van de kinderen tot de natuur.

Deze tentoonstelling

In de tentoonstelling zie je originele werken van de kinderen, zij zijn voor de expositie in bruikleen gegeven door de makers. Ook zijn er vier reproducties van historische platen uit de boekencollectie van de Embassy of the Free Mind te zien. De tuin vloeit als het ware over in het werk dat nu achterin te zien is, en de expositie vloeit ook over in de tuin. Want wanneer je er rondloopt en net naar de verhalen van de kinderen hebt geluisterd en hun werk hebt gezien, beleef je de tuin anders. Bij elk werk is een audiofragment te beluisteren met jouw koptelefoon/oortjes en telefoon door met de camera de QR code te scannen of direct naar de website te gaan:

www.plantenverhalen.nl/florafantastica-amsterdam-efm

Werkwijze en totstandkoming

Vier keer zijn kunstenaars Isabel Alonso Pola en initiatiefnemer en verhalenverzamelaar Annet Breure samengekomen met de kinderen: 'Elke keer begonnen we met kijken naar een oude plaat uit een boek uit de collectie. Hier hebben we iets over verteld maar vooral veel open vragen bij gesteld, zodat de kinderen vrij konden interpreteren. Hierbij hebben zij elke week een andere techniek aangeboden gekregen en daarmee hun eigen kunstwerk gemaakt als vervolg op de oude prent en daarbij hun verhaal verteld. We hebben verschillende plekken van het museum ontdekt en vooral veel in de tuin gewerkt en ons op deze manier zowel door de natuur in de boeken als door de levende natuur om ons heen laten inspireren.'

Het werk van de kinderen is als een elixer samengesteld uit ons gezamenlijk creatieve proces en hun persoonlijke belevingswereld. Vanzelfsprekend bevolken allerlei elementen hun verhalen, niet alleen planten, maar ook dieren, zoals de poes van Ava, een kruising tussen een poes en een hond in het verhaal van Yinte en ook aliens, vliegende hoofden en onderwaterwerelden passeren de revue. Het uitgangspunt is voor elke maker hetzelfde geweest evenals de geboden materialen en toch kunnen we ons laven aan een rijkdom van verschillende expressies en vertelperspectieven.

Waarom doen wij dit?

De thematische keuze om met afbeeldingen met planten erop te werken komt voort uit de behoefte de fantastische plantenwereld onder de aandacht te brengen en stil te staan bij de rol die planten in ons leven kunnen spelen. Vroeger werden planten vaker afgebeeld met nog andere elementen erbij, de plantkunde was nog niet losgezongen van bijvoorbeeld de medicijnkunst, theologie, mythologie en overgeleverde volkscultuur. Dit resulteerde in afbeeldingen waarop meerdere elementen staan die al dan niet symbolisch bedoeld zijn. Het zijn fantasieprikkelende afbeeldingen die een verhaal vertellen over onze band met de natuur en die kinderen aanspreken. We hopen dat deze tentoonstelling met de fantastische werken van de kinderen ook u inspiratie geeft, uw verbeelding aanwakkert en uw band met de natuur en met ons erfgoed verdiept en verbreedt.

Welk verhaal wordt er verteld, welk perspectief vinden wij waardevol? Stichting metStem die Flora Fantastica ondersteunt zet zich in voor zelfexpressie door middel van de stem en biedt podium aan stemmen die minder vaak gehoord worden in de maatschappij.

Aan Flora Fantastica deden mee:

Angelique, Ava, Bent, Benthe, Daria, Devineamoriò, Eloise,
Emma, Evsay, Faye, Hayden, James, Luna, Mila, Pleuntje,
Ryoma, Sam, Thijmen, Valentino, Yinte

Overall-concept, productie en audiotour: Annet Breure
Beeldend docent en lesplanontwikkeling: Isabel Alonso Pola
Verhalenverzamelaar 'dromen-week': Annette Benedictus

Met dank aan:

FONDS VOOR
CULTUUR
PARTICIPATIE

het Prins Bernhard
cultuurfonds

EMBASSY
OF THE
FREE MIND

metstem

‘Splendor Solis’ van S. Trismosin, Londen, 16e eeuws. Reproductie uit Alexander Roob, *Alchemie und Mystik*, Taschen, 1996, p. 495

Collectie Museum Embassy of the Free Mind

Wereld in een wereld

Uit elke plaat, hoe oud ook, kunnen we een stukje zelfreflectie halen. De ‘spiegel’ is een terugkerend symbool in meerdere mystieke afbeeldingen uit de collectie, het bevat in potentie de hele wereld.

Zoals de ecoline maar een seconde nodig heeft om te vervloeien met andere vloeistoffen en er zo verrassende kleuren en vormen ontstaan waar we van alles in kunnen zien, zo vloeien de historische beelden van het papier voordat we het doorhebben over in die van onze verbeelding en ontstaan er nieuwe ideeën en verhalen. De bebloemde lijst is als een poort, wat zou je in die wereld zien als je er binnen kunt stappen?

Materialen: Ecoline en pastelkrijt op papier. De lijsten zijn van karton, 2023.

- 1. Bent - *Magma kikker*
- 2. Evsay - *De man die boos was op de oceaan*
- 3. Angelique- *Een hartje voor de natuur*
- 4. Devineamoriò *De reis van de schildpad*
- 5. Emma - *Feest bij het meer*
- 6. Faye - *Bos en zee (slalom-uil en schildpad-juf)*
- 7. Yinte - *3D-werk*
- 8. James - *Het magische huis-huisdier*
- 9. Thijmen - *De bal*

Hieronymus Reusner, *Pandora: das ist, die edlest Gab Gottes*, Basel, 1588, p. 257.

Collectie Museum Embassy of the Free Mind

De gift van de planten

Drie bloemen staan afgebeeld samen met een draakje dat in een cirkel ligt en in zijn eigen staart bijt. Eronder staan hemellichamen afgebeeld. De kinderen bespreken deze plaat en begeven zich in de tuin vol planten die vroeger een rol speelden in de alchemie. Drie planten kozen zij uit om in hun eigen kunstwerk te gebruiken. In het verhaal van de één zijn de planten een reddende kracht, voor de ander een trap naar bed, nog een ander voegde zijn eigen favoriete plant, de cactus, eraan toe. Zo zie je maar, planten kunnen van alles losmaken in ons mensen. We kunnen ze als een gift beschouwen van de natuur en als ingrediënt voor een elixer dat onze verbeelding aanwakkert en leven verrijkt.

Materialen: gedroogde bladeren van met name zevenblad (*Aegopodium podagraria*), aardbei (*Fragaria × ananassa*), vrouwenmantel (*Alchemilla mollis*), Nagelkruid (*Geum coccineum*), Ooievaarsbek (*Geranium himalayense*), plakkaatverf, stift en pastelkrijt op papier.

Angelique

Boven de planten staat het bed, klimmend via de planten en via de regenboog gaan ze er naartoe. De varen is de trap. Er wonen een maantje, een sterretje en hartje. Er is ook een trampoline.

Ava

Ava en de poes hebben op het springkussen gesprongen, bij de planten. De poes was koud, want ze vond het eng. Ava springt voor de zekerheid niet hoger dan de planten.

Bent

De kunstenaar beschreef zijn werkproces als 'zomaar iets gedaan, met mooi resultaat'. De cactus is de favoriete plant van de kunstenaar. Zijn broertje is weleens in een grote pot vol cactussen gevallen. Ze zijn zo geëvolueerd dat ze stekels hebben en dieren ze niet kunnen opeten.

Daria

In dit werk is wanneer je goed kijkt een hert te zien in een van de bladeren. Verder schuilt er een heel verhaal achter het hoe en waarom dit hondje een plant op zijn hoofd heeft groeien en wat dit voor gevolgen had. Beluister het in de audiotour.

Devineamoriò

De alien is planten aan het natekenen totdat er opeens iets op hem af komt vliegen. Hij schrikt ervan. Beluister hoe dit verhaal afloopt.

Evsay

Het is een schilderij en ook een blaadje. De kleuren oranje en groen overheersen. Er is een schat in de tuin.

Faye

Dit keer is het een slang die een vaas omcirkelt en in zijn eigen staart bijt. De kunstenaar heeft het idee dat de maan en de ster boven zijn en de bomen onder een relatie hebben met de planten in de vaas. Het zijn er drie en zij hebben beurtelings een relatie met de stam, de blaadjes en de vruchten van de bomen.

Yinte

De functie van de roze lijn is om te voorkomen dat de planten op vlinders lijken. Op de achtergrond is een grasveld met bloemen te zien. Het dier heeft de oren van een hond en de snorharen van een kat. Het zorgt voor de planten.

James

Het middelste blaadje is wel groot maar niet zo heel groot. 'Ik vind een beetje groot ook wel mooi.' Er is ook een vulkaan te zien.

Ryoma

De pinguïn ging spelen: hij ging rond rollen en toen zag hij de blaadjes. Hij wilde ze vasthouden en pakte ze op. Hij heeft ook spelletjes gemaakt, deze zijn onderaan de afbeelding te zien.

Thijmen

Op vele plekken op dit werk is de kleur blauw te zien. De bladeren komen uit de tuin aan de Keizergracht 123. Sommige hebben een scherper puntje en zijn dus niet dezelfde, kijk maar goed.

(De maker deelde daarnaast mee dat hij van lego houdt en momenteel met zo'n moeilijk iets bezig is dat hij er bijna niet meer aan werkt)

Sam

Er zit een ster in het hartje. De vlinder gaat eerst naar het hartje en daarna naar het bloemenblaadje, om stof uit te zuigen. Ze ziet de ster niet in het hartje doordat de ster overdag slaapt. De ster wordt 's nachts wakker en dan slaapt het hartje, net als de vlinder. Er staan schelpen bovenaan en die blijven altijd zichtbaar.

‘Erschaffung der Welt, Sündenfall und Erlösung’ (Vision II, I) Hildegard von Bingen, 1152. Reproductie uit: L.E. Saurma-Jeltsch, *Die Miniaturen im ‘Liber Scivias’ der Hildegard von Bingen*, Wiesbaden, 1998.

Collectie Museum Embassy of the Free Mind

Dag Dromen Vangers

Zo'n duizend jaar geleden leefde er een vrouw die haar visioenen optekende, Hildegard von Bingen. Niet alleen met woorden beschreef ze die visioenen maar gaf ze ook weer in miniaturen. De natuur neemt hierop soms vreemde vormen aan: een boom als een hand, een lolly-achtig gevaarte, mensen die aan kronkelige bloemen ruiken: welke geur zou het zijn geweest? De visioenen zijn als een dagdroom die de wereld laat zien zoals hij is, kan zijn, of gewenst wordt te zijn.

Dromen zijn soms lastig in woorden te vatten. Ze zijn vluchtig en wanneer we wakker worden zijn het soms alleen nog maar fragmenten, die als collages een beeld vormen dat we proberen te interpreteren.

Materialen: papier, karton, beeline uit de miniaturen van Hildegard, ecopastel, lijm, hout, touw, veren, knijpers

Aan deze installatie werkten mee: Angelique, Ava, Bent, Daria, Devineamoriò, Emma, Evsay, Faye, James, Thijmen en Yinte.

Samengesteld door Isabel Alonso Pola en Annet Breure, 2023

De bijbehorende audio is een collage van opnames gemaakt tijdens het bekijken van de miniaturen op een steile trap boven in het museum en tijdens het bespreken van de werken van Emma en Thijmen in de tuin.

‘Smaragdina Hermetis Tabula’ Figura IV, uitsnede. Reproductie uit: Anoniem, *Musaeum hermeticum reformatum et amplificatum*, Frankfurt, 1678.

Collectie Museum embassy of the Free Mind

Het nerven verbond

Deze uitsnede komt uit een grotere plaat die de gehele kosmos en de verbinding tussen de mens en de verschillende elementen hierin symboliseert. Er zitten vele boodschappen in verborgen. De lijnen van de gravure en de bladeren die de wezens (de vrouw en het hertfiguur) vasthouden inspireerden om met de lijnen van de nerven van bladeren te werken via frottage techniek. De lijnen doen denken aan onze huid en vormen de lichamen van de personages die de kinderen gecreëerd hebben. De verbinding wordt gesymboliseerd in wat de figuren samen vasthouden, welke rol dat in elk afzonderlijk verhaal speelt, kun je beluisteren.

Materialen: Grafiet en goud- en parelmoerinkt op papier, 2023

Angelique - *Discostrand*

Dubbelinterview met Faye en Pluis

James - *De blaadjesmensen*

Mila - *Zonder titel*

Hayden - *Zonder titel*